

Sygn. akt IV Ca 1446/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 października 2013r.

Sąd Okręgowy Warszawa Praga w Warszawie IV Wydział Cywilny – Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący SSO Marcin Łochowski

Sędziowie SO Paweł Iwaniuk

SO Beata Janiszewska (spr.)

Protokolant apl. ogóln. Paulina Wesołowska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 9 października 2013r. w Warszawie

sprawy z powództwa P. S.

przeciwko J. G.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego dla Warszawy Pragi - Południe w Warszawie

z dnia 30 listopada 2011 r., sygn. akt II C 141/10

oddala apelację.

Sygn. akt IV Ca 1446/12

UZASADNIENIE

Ostatecznie precyzując powództwo, powód P. S. wniósł o zasądzenia na jego rzecz od pozwanej J. G. kwoty 16 348,69 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 15 grudnia 2006 r. do dnia zapłaty tytułem bezpodstawnego wzbogacenia w związku z niezależnym pobraniem alimentów.

J. G. wniosła o oddalenie powództwa w całości, wskazując na jego bezpodstawność.

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 30 listopada 2011 r. Sąd Rejonowy dla Warszawy Pragi-Południe w Warszawie oddalił powództwo, a nieuiszczone koszty sądowe przejął na rachunek Skarbu Państwa.

Sąd Rejonowy oparł powyższe rozstrzygnięcie na następujących ustaleniach.

Powód P. S. (poprzednio Z. L.) i J. G. zawarli związek małżeński w dniu 29 stycznia 1994 r. W dniu (...) urodził się ich syn P. L.. Wyrokiem Sądu Wojewódzkiego w Rzeszowie z dnia 11 kwietnia 1997 r. związek małżeński stron został unieważniony. Władza rodzicielska nad małoletnim synem została powierzona J. G., z jednoczesnym pozbawieniem tej władzy ojca dziecka.

Decyzją kierownika Urzędu Rejonowego w M. Z. L. zmienił imię i nazwisko na P. S.. J. G. wystąpiła z powództwem o alimenty na rzecz ich wspólnego syna. Nie mając wiedzy o zmianie imienia i nazwiska ojca, w treści pozwu podała jego poprzednie imię i nazwisko, czyli Z. L.. Wyrokiem zaocznym Sądu Rejonowego dla Warszawy Pragi z dnia 7 września 2001 r., wydanym w sprawie VI Rc 756/01, powództwo o zapłatę alimentów zostało uwzględnione w kwocie po 300 złotych miesięcznie, przy czym tytuł wykonawczy wystawiono przeciwko Z. L..

Z uwagi na problemy z egzekucją alimentów, wynikające z różnicy w imieniu i nazwisku ojca dziecka, Sąd Rejonowy dla Warszawy Pragi-Południe w Warszawie postanowieniem z dnia 25 kwietnia 2006 r. dokonał wykładni wyroku zasądzającego alimenty na rzecz syna stron, wyjaśniając, że Z. L. nosi aktualnie nazwisko P. S.. W związku z tym podjęto dalsze czynności egzekucyjne. Łączna suma potrąceń alimentów ze świadczenia rentowego P. S. na dzień 15 września 2011 r. wyniosła 16 889,79 złotych. Powództwa P. S. o zaprzeczenie ojcostwa oraz o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego w postaci wyroku zaocznego Sądu Rejonowego dla Warszawy Pragi z dnia 7 września 2001 r. w sprawie VI Rc 756/01, zostały oddalone. Również skargi powoda o wznowienie postępowania zakończonych w/w prawomocnym wyrokiem zostały dwukrotnie odrzucone.

Powyższe ustalenia Sąd Rejonowy wywiódł z treści niekwestionowanych przez strony i niebudzących wątpliwości Sądu dokumentów oraz kopii i odpisów dokumentów, dołączonych do akt sprawy; wziął także pod uwagę dowody zgromadzone w aktach spraw V Rc 689/09 i V Rc 833/08. Sąd Rejonowy uwzględnił również zeznania pozwanej i powoda co do okoliczności istotnych dla ustalenia stanu faktycznego w przedmiotowej sprawie.

W odniesieniu do tak ustalonego stanu faktycznego Sąd Rejonowy oddalił powództwo o zapłatę. Sąd Rejonowy uznał, że to syn stron, P. L., a nie pozwana, był uprawniony do otrzymywania alimentów. Powód nie miał więc podstaw do żądania zwrotu wyegzekwowanych świadczeń od pozwanej. Ponadto Sąd podkreślił, że powód jest zobowiązany do zapłaty alimentów na rzecz swojego syna na podstawie prawomocnego wyroku zaocznego z dnia 7 września 2001 r. Tytuł ten funkcjonuje nadal w obrocie prawnym, gdyż powód nie podjął żadnych skutecznych czynności, które pozbawiłyby go wykonalności. Zmiana danych osobowych powoda nie powodowała skutku zaprzeczenia ojcostwa; na określenie pochodzenia P. L. nie miał również wpływu fakt unieważnienia małżeństwa powoda i pozwanej.

Apelację od powyższego wyroku złożył powód, zaskarżając go w całości oraz zarzucając, że Sąd Rejonowy błędnie ustalił, iż jest on zobowiązany do uiszczania alimentów. Skarżący podnosił, że nie istnieje tytuł wykonawczy na nazwisko P. S., a nie można prowadzić przeciwko niemu egzekucji na podstawie tytułu wykonawczego wydanego przeciwko Z. L.. Ponadto powód podkreślał, że w rzeczywistości nie jest ojcem P. L., a ponieważ alimenty pobierała matka dziecka, czyli pozwana, powód uważał się za uprawnionego do wniesienia przeciwko niej powództwa o zapłatę.

W konkluzji skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w całości przez oddalenie powództwa.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja jest niezasadna.

Sąd Rejonowy prawidłowo ustalił stan faktyczny w niniejszej sprawie i dokonał właściwej jego subsumcji. Sąd Okręgowy uznaje za własne ustalenia poczynione w postępowaniu pierwszoinstancyjnym oraz akceptuje ocenę prawną tych ustaleń.

Trafne jest stanowisko Sądu I instancji, że pozwana nie miała legitymacji procesowej biernej, tzn. niezależnie od oceny istnienia roszczenia o zapłatę, J. G. nie powinna występować w procesie w charakterze pozwanej. Wyrokiem zaocznym Sądu Rejonowego dla Warszawy Pragi z dnia 7 września 2001 r. w sprawie VI Rc 756/01 zostały zasądzone alimenty na rzecz P. L., a nie J. G.. Pozwana jedynie reprezentowała małoletniego syna jako jego przedstawicielka ustawowa. Zasadne więc było uznanie przez Sąd Rejonowy, że skoro pozwana nie była osobą uprawnioną do otrzymywania alimentów, a jedynie pobierała je w imieniu i na rzecz syna, powód nie miał podstaw do żądania od niej zapłaty kwoty odpowiadającej sumie tych świadczeń.

Niezależnie od oceny legitymacji procesowej biernej pozwanej, za nietrafne należy także uznać wywody apelacji, odnoszące się do samej zasadności żądania zapłaty. Z materiału sprawy nie wynika, by kosztem powoda doszło do bezpodstawnego wzbogacenia pozwanej lub syna stron. Słusznie zauważył Sąd Rejonowy, że w niniejszej sprawie konieczne było rozważenie możliwości zastosowania przepisów o nienależnym świadczeniu, które jest szczególnym przypadkiem bezpodstawnego wzbogacenia. Zgodnie z art. 410 § 2 k.c., świadczenie jest nienależne, jeżeli ten, kto je spełnił, nie był w ogóle zobowiązany lub nie był zobowiązany względem osoby, której świadczył, albo jeżeli podstawa świadczenia odpadła lub zamierzony cel świadczenia nie został osiągnięty, albo jeżeli czynność prawna zobowiązująca do świadczenia była nieważna i nie stała się ważna po spełnieniu świadczenia.

Sąd I instancji trafnie stwierdził, że żaden z tych przypadków nie zachodził w niniejszej sprawie. Egzekwowane od powoda świadczenia alimentacyjne nie mogą być uznane za świadczenia nienależne, gdyż powód był zobowiązany do zapłaty alimentów na rzecz swojego syna, P. L.. Obowiązek ten wynikał z prawomocnego wyroku zaocznego z dnia 7 września 2001 r. Zakres skutków tego orzeczenia (także w sferze podmiotowego skonkretyzowania obowiązku zapłaty) należy oceniać z uwzględnieniem treści postanowienia, w którym dokonano wykładni wyroku. Pomimo zatem, że w treści tego orzeczenia widnieje poprzednie nazwisko powoda, obowiązek alimentacyjny należy wiązać z osobą powoda, identyfikowaną obecnie nowym imieniem i nazwiskiem - P. S.. Zmiana imienia i nazwiska nie spowodowała uchylenia ciążącego na powodzie obowiązku alimentacyjnego. Zachowana została bowiem tożsamość podmiotowa powoda, który – niezależnie od obecnego imienia i nazwiska – pozostaje tą samą osobą, na której ciążyły powinności alimentacyjne względem dziecka.

Powód nie podjął skutecznie żadnych czynności, które mogłyby spowodować pozbawienie wykonalności wyroku zaocznego, będącego podstawą egzekucji. Na odmienną ocenę zasadności apelacji nie mogły także wpłynąć zarzuty powoda, że nie jest on zobowiązany do płacenia alimentów na rzecz P. L., gdyż w rzeczywistości nie jest on jego synem. Takim twierdzeniom przeczy treść aktu urodzenia P. L., w którym jako ojciec wskazany został P. S., poprzednio Z. L.. Ten dokument stanowi podstawę ustalenia stanu cywilnego P. L..

Zmiana danych osobowych powoda nie wywołała skutku zbieżnego z zaprzeczeniem ojcostwa, samo natomiast powództwo w tym przedmiocie zostało oddalone. Jednocześnie wbrew twierdzeniom powoda, unieważnienie małżeństwa stron nie miało wpływu na określenie pochodzenia dziecka stron, P. L.. Jak bowiem stanowi art. 21 k.r.i.o., do skutków unieważnienia małżeństwa w zakresie stosunku małżonków do wspólnych dzieci stosuje się odpowiednio przepisy o rozwodzie. Jest natomiast oczywiste, że rozwód małżonków nie powoduje, iż dzieci przestają być traktowane jako pochodzące od rozwodzących się rodziców. Także pozbawienie uprzednio powoda władzy rodzicielskiej nad dzieckiem nie oznaczało, że powód został zwolniony z obowiązku ponoszenia kosztów jego utrzymania. Są to bowiem kwestie odrębne, zarówno jeśli chodzi o przesłanki, jak i podstawy zastosowania obu instytucji. Niedysponowanie przez rodzica władzą rodzicielską wskutek pozbawienia tej władzy lub nieprzyznania jej, nie zwalnia rodzica dziecka z obciążających go powinności alimentacyjnych.

Z uwagi na powyższe Sąd Okręgowy uznał, że zaskarżone orzeczenie jest prawidłowe, brak zatem podstaw do jego uchylenia lub zmiany. Apelacja jako bezzasadna podlegała więc oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c.